

MESLEK YÜKSEKOKULU ATÖLYE TEKNİK ELEMANLARININ UYGULAMALI MESLEK DERSLERİNDEKİ ROLLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Umut Birkan ÖZKAN¹

ÖZET

Bu araştırmada, meslek yüksekokullarında görevli atölye teknik elemanlarının, uygulamalı meslek derslerinin işlenmesi sürecindeki rollerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, nitel bir araştırma olup olgubilim desenine uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmada, katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmaya Balıkesir il merkezinde bulunan bir meslek yüksekokulunda görev yapan dört atölye teknik elemanı gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmada atölye teknik elemanlarının uygulamalı meslek derslerinin işlenmesi sürecindeki rollerine ilişkin görüşlerini belirlemek için “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır. Toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenerek katılımcıların görüşleri kategoriler altında gruplandırılmıştır. Araştırma sonunda, atölye teknik elemanlarının meslek yüksekokulu öğrencilerinin mesleki gelişimlerinin kilit yönleri de dahil olmak üzere öğrenmeyi destekleyici rolleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, atölye teknik elemanlarının rolünün, onlara verilecek desteklerle öğrenme-öğretme süreçlerinde daha katılımcı ve kapsayıcı bir hale gelebileceği bulunmuştur. Araştırma sonuçları tartışılarak öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atölye teknik elemanı, mesleki ve teknik eğitim, meslek yüksekokulu, uygulamalı meslek dersleri.

VOCATIONAL SCHOOL WORKSHOP TECHNICAL STAFF'S VIEWS ON THE OWN ROLES IN APPLIED VOCATIONAL COURSES

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the opinions of workshop technical staff working in vocational schools regarding their roles in the process of processing applied vocational courses. The study is carried out in accordance with the phenomenological pattern through qualitative research methods. The participants were determined with the criterion sampling method which is one of the purposeful sampling methods. Four workshop technical staff working in a vocational school located in the city center of Balıkesir voluntarily participated in the study. In the study, “Semi-Structured Interview Form” was used to determine the opinions of the technical staff of the workshop regarding the roles of the applied vocational courses. The data collected were analyzed by the content analysis method, and the opinions of the participants were grouped under categories. At the end of the research, it was concluded that workshop technical staff had roles to support learning, including key aspects of vocational school students' professional development. However, it has been found that the role of workshop technical staff can become more participatory and inclusive in the learning-teaching processes with the support to be given to them. Research results are discussed and suggestions are tried to be brought.

Keywords: Workshop Technical Staff, Vocational and Technical Education, Vocational School, Applied Vocational Courses

---

¹ Dr.Öğr.Üyesi, Milli Savunma Üniversitesi, umutbirkanozkan@gmail.com

GİRİŞ

Meslek yüksekokulları, iş dünyasının ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikli insan gücünü yetiştirme amacıyla kurulan, öğrenim süresi iki yıl olan ve mezunlarına önlisans diploması veren bir yükseköğretim kurumu olarak tanımlanabilir (Resmi Gazete, 2011). 3795 sayılı kanunda belirtildiği üzere tekniker unvanı alan meslek yüksekokulu mezunları (Resmi Gazete, 1992), üretim ve hizmet sektöründe uygulayıcı olarak istihdam edilebilmektedirler. Bugünün ve yarının gereksinimlerine yanıt vermesi gereken teknikerlerin belirli özel konularda iyi yetişmiş, sanatında pratiklik kazanmış, üretim süreçlerini örgütleyebilen, iyi bir yönetici, iyi bir gözlemci ve sosyal hayata uyum sağlamış bireyler olması gerektiği söylenebilir (Ceylan ve Erbir, 2015; Morkoç ve Doğan, 2014). Bu bağlamda, teknikerlerin günümüzde daha fazla niteliğe ve mesleki yeterliğe sahip olması gerektiği öne sürülebilir. Toplumların kalkınmasında önemli bir unsur olan üretimin ara kademesinde yer alan teknikerlerin nitelikli ve yeterli olarak tanımlanabilmesinde önemli bir göstergenin öğrenim gördüğü meslek alanının yeterliklerini karşılayabilmesi olduğu ifade edilebilir (Özel ve Karagöz, 2014; Yücebaş ve diğerleri, 2013).

Alanyazında yer alan çalışmalar incelendiğinde meslek yüksekokullarının istenilen niteliklerde tekniker yetiştirmekten uzak olduğu görülmektedir (Alkan ve diğerleri, 2014; Bedük, Eşmen ve Ay, 2016; Haner ve Akarsu, 2018; Kaya, 2014; Küçüköksel ve Akpınar, 2016; Ulus, Tuncer ve Sözen, 2015). Haner ve Akarsu'ya (2018) göre bunun sebeplerinden biri mesleki dersleri uygulamalı olarak öğretebilecek öğretim elemanı ve laboratuvar ve atölyelerde öğretim elemanlarına yardımcı olan teknik elemanların sayıca eksikliğidir. Küçüköksel ve Akpınar (2016) ise meslek yüksekokullarında öğrencilere mesleklerine yönelik yeterli seviyede uygulama imkânı sağlanmadığını belirtmektedir. Alkan ve diğerleri (2014) de benzer bir noktaya dikkat çekerek meslek yüksekokullarında verilen eğitimde her türlü eğitim teknolojileri kullanılarak, laboratuvar, atölye vb. mekânlarda uygulamaya dönük eğitim faaliyetlerinin sürdürülmesinin önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, meslek yüksekokullarında eğitim-öğretim faaliyetlerinin belli bir kısmının piyasada iş tecrübesi edinmiş uygulamacılar, usta öğreticiler vb. tarafından yürütülmesinin teşvik edilmesini savunmaktadır. Bedük, Eşmen ve Ay (2016) da yakın bir görüşü savunarak meslek yüksekokullarındaki uygulamalı derslerin bir kısmının sanayide çalışan uzmanlar tarafından verilmesinin sağlanması gerektiğinin altını çizmektedir. Kaya'nın (2014), 108 meslek yüksekokulu öğrencisini kapsayan çalışmasının sonuçları, meslek yüksekokullarında uygulamalı eğitimin yetersiz olduğunu ve atölyelerde teknisyen bulunmamasının bunda etkili olduğuna işaret etmektedir. Ulus, Tuncer ve Sözen (2015), meslek yüksekokulu öğrencilerinin uygulamadan kaynaklanan eksiklikleri nedeniyle uygulamaya dönük iş hayatında kendilerini eksik hissetmelerine neden olduğunu ileri sürmektedir. Özgüler, Koca ve Özgüler'e (2013) göre üretim ve hizmet sektörünün ihtiyacını karşılayabilecek iyi yetişmiş bir tekniker yetiştirmek için meslek yüksekokullarında uygulamaya dönük eğitimin artırılması gerekmektedir. Alanyazında yer alan ve sonuçlarına yukarıda yer verilen çalışmalardan görüldüğü gibi meslek yüksekokulu mezunlarının mesleki yeterliklerinin yükseltilmesinde uygulamalı meslek derslerinin önemli bir rol oynadığı ve atölye teknik elemanlarının bu derslerin yürütülmesi sürecinde yer alan önemli unsurlardan birisi olduğu söylenebilir.

Atölye teknik elemanları, mesleki ve teknik orta öğretim programlarından ya da meslek yüksekokullarından mezun olup mevzuatına göre atanmış, kurumların atölye ve laboratuvarlarında eğitim-öğretim, üretim ve hizmet ortamında fiilen çalışan kişi olarak tanımlanabilir (MEB, 2002). Atölye teknik elemanları atölye, laboratuvar ve açık alan çalışmalarını öğretim elemanının isteği doğrultusunda hazırlamak, öğrencilere teknik konularda yardım etmek, atölye ortamındaki alet, makine ve malzemeyi yanlış kullanımlara karşı korumak, atölye ve diğer uygulamalı ders ortamlarındaki arızaları gidermek ya da arızaların giderilmesi için gerekli prosedürleri yürütmek gibi görevler ifa ederler (Bartın Üniversitesi, 2019; Bor Halil Zöhre Ataman Meslek Yüksekokulu, 2016; Mustafa Kemal Üniversitesi, 2014; Yıldız Teknik Üniversitesi, 2012). Diğer bir ifadeyle, atölye teknik elemanları alanları ile ilgili hizmetleri yürütmek yanında psiko-motor becerilerin kazandırıldığı uygulamalı meslek derslerinde öğretim elemanlarının yardımcısı durumundadır. Bundan dolayı, atölye teknik elemanlarından öğretim elemanları ile birlikte öğrencilerin dersteki uygulamaları doğru tekniklerle yapmalarına yardımcı olmalarının, uygun malzemeyi seçmelerinde yol göstermelerinin, uygulamanın emniyetli bir şekilde yapılmasını sağlamalarının beklendiği öne sürülebilir. Ancak, atölye teknik elemanlarının kendilerinden beklenen bu role kendilerini ne kadar hazır hissettikleri ve uygun buldukları bir soru işaretidir. Bu nedenle, öğretmenlerle birlikte uygulamalı meslek derslerine giren atölye teknik elemanlarının bu derslerdeki rollerine yönelik görüşlerini belirlemenin önemli olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, alanyazın taramasında meslek yüksekokulu yöneticileri (Bahşi, 2011), öğretim elemanları (Çavuş, Gök, ve Kurtay, 2007; Önal ve Budak, 2013; Uçkun ve diğerleri, 2013) ve öğrencilerine (Çatır ve Karaçor, 2017; Kaya, 2014; Yılmazel, Atmacan, ve Yılmazel, 2018) yönelik çalışmalar bulunmasına rağmen meslek yüksekokullarında özellikle uygulamalı meslek derslerinde önemli bir yere sahip olan atölye teknisyenlerine ilişkin herhangi bir çalışmaya

rastlanılmamıştır. Bu çalışmanın, bu yönüyle de bir ilk olacağı ve bundan sonra yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma, meslek yüksekokullarında görevli atölye teknik elemanlarının, uygulamalı meslek derslerinin işlenmesi sürecindeki rollerine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki sorulara yanıt bulunmaya çalışılmıştır:

1. Atölye teknik elemanlarının, uygulamalı meslek derslerindeki mesleki yeterliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Atölye teknik elemanlarının, öğretim süreçlerine katkıları hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Atölye teknik elemanlarının, uygulamalı meslek derslerine olan katkılarının artması için yapılabilecekler hakkındaki görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizine yer verilmektedir.

Araştırma Deseni

Nitel araştırma yaklaşımı kullanılan bu araştırmanın deseni, bir olguyu daha iyi tanımaya ve anlamaya olanak sağlayan açıklamaların ortaya koyulabileceği olgubilim araştırmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırmalarda temel ayırtı, "araştırma öznelinin bakış açılarını, anlam dünyalarını ortaya koyma ve dünyayı araştırma öznelinin gözleriyle görme" (Kuş, 2007:87) olarak ifade edilebilir. Nitel araştırmaların anlama ve araştırma öznesine odaklanan bu bakış açısı, atölye teknik elemanlarının paradigmalarını, kişisel algılarını ve tecrübelerini aracı olmadan öğrenmek, içinde buldukları durumları anlayarak açıklayabilmek için (Büyüköztürk ve diğerleri, 2014) nitel araştırma yaklaşımının tercih edilmesinde etkili olmuştur.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu belirlemede amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış, "önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır" (Yıldırım ve Şimşek, 2011:112). Araştırmada belirlenen temel ölçüt, atölye teknik elemanlarının öğretim elemanları ile birlikte uygulamalı meslek derslerine fiilen giriyor olmalarıdır. Bu temel ölçüt uyarınca, Balıkesir il merkezinde bulunan bir meslek yüksekokulunda görev yapan ve araştırma için gönüllü olan 4 atölye teknik elemanı ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Gizlilik prensibi gereği çalışma grubundaki dört katılımcının isimleri yerine kodlar kullanılmıştır. Atölye teknik elemanını ifade etmesi açısından "ATE" olarak kodlanmış ve her katılımcıya kodunun yanında ATE1, ATE2, ATE3 ve ATE4 şeklinde bir numara verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan atölye teknik elemanlarına ilişkin bazı özellikler Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1: Çalışma grubuna ilişkin bazı özellikler

	ATE1	ATE2	ATE3	ATE4
Cinsiyet	Erkek	Erkek	Erkek	Erkek
Mesleki kıdemi (yıl)	24	23	6	13
Eğitim düzeyi	Lise + Alan dışı ön lisans	Lise	Lise	Ön lisans
Meslek dalı	Ağaç işleri	Torna tesviye	Sihhi Tesisat	İklimlendirme Soğutma
Sanayi tecrübesi (yıl)	6-10	6-10	1-5	1-5

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan atölye teknik elemanlarının hepsinin erkek olduğu, ikisinin lise ikisinin ise ön lisans programını bitirdiği, branşlarının çeşitlilik gösterdiği (ağaç işleri, torna tesviye, sıhhi tesisat ve iklimlendirme soğutma), meslek yüksekokulundaki görevlerine başlamadan önce meslek dallarıyla ilgili sanayi tecrübelerinin bulunduğu görülmektedir. Bununla birlikte, dört katılımcının da uzun sayılabilecek bir süredir (6, 13, 23 ve 24 yıl) atölye teknik elemanı olarak görev yaptığı anlaşılmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, atölye teknik elemanlarının uygulamalı meslek derslerindeki rollerini

değerlendirmelerini içeren sorulardan oluşmaktadır. Formda yer alan görüşme soruları, araştırmanın amacı ve alanyazındaki bilgiler doğrultusunda geliştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu nitel çalışmaya uygunluğu, anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliğini açısından değerlendirilmek üzere alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Alan uzmanlarının önerileri doğrultusunda her bir görüşme sorusuna alternatif bir başka soru eklenerek görüşme formuna son şekli verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda; atölye teknik elemanları için kısa bir ön bilgi verildikten sonra, kişisel özelliklerine ilişkin bilgilerin toplandığı sorular yer almaktadır. Kişisel özelliklerden sonra dört tane görüşme sorusu ve bu soruların alternatif soruları bulunmaktadır. Soruları görüşmenin akışına göre çeşitlendirerek, kişinin yanıtlarını açmasını sağlamak hedeflenmiştir. Son hali verilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak daha önce atölye teknik elemanı olarak görev yapmış ancak şu anda başka bir birimde teknisyen olarak görev yapan ve fiilen derslere girmeyen bir teknik elemanla pilot görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu ön görüşmede soruların anlaşılabilirliğine ve amaca ne derece hizmet ettiğine dikkat edilmiş ve herhangi bir sorun yaşanmadığı görülmüştür.

Görüşme sorularının alan uzmanlarına inceletilmesi, pilot görüşme teyidi ve atölye teknik elemanlarıyla yapılan görüşmelerde uzun süre etkileşimde bulunma yoluyla iç geçerlik (inandırıcılık) sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşme sorularının geçerliği "İçerik Geçerliliği Oranı (content validity ratio, CVR)" (Lawshe, 1975) hesaplanarak kontrol edilmiştir. CVR değeri -1 ile +1 arasında bir değer almaktadır. Hesaplanan değer +1'e yakın çıkması görüşme sorusunun içerik/kapsam geçerliğini sağladığını göstermektedir. Tablo 2'de görüşme soruları için hesaplanan CVR değerleri verilmektedir.

Tablo 2: Görüşme sorularının CVR değerleri

Soru Numarası	Uzman Görüşleri			CVR Değeri
	Uygun Değil	Kalabilir	Uygun	
1	0	0	4	1
2	0	0	4	1
3	0	0	4	1
4	0	0	4	1
Alternatif Soru 1	0	0	4	1
Alternatif Soru 2	0	0	4	1
Alternatif Soru 3	0	0	4	1
Alternatif Soru 4	0	0	4	1

Tablo 2'ye göre hesaplanan CVR değerlerinin +1 olması, atölye teknik elemanlarının uygulamalı meslek derslerindeki rolüne yönelik soruların içerik/kapsam geçerliğini sağladığı söylenebilir. Ayrıca, verilerin inandırıcılığını artırmak için veri kayıpları önlenmeye çalışılmıştır. Bunların yanı sıra araştırmanın inandırıcılığını artırmaya yönelik olarak görüşme yapılan atölye teknik elemanlarından doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Araştırmanın dış geçerliğini (aktarılabiliğini) yükseltme konusunda araştırma sürecinin tüm basamaklarına ilişkin ayrıntılı bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Buna yönelik olarak, araştırmanın modeli, çalışma grubunu oluşturan katılımcılar, verilerin toplanmasında kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu, verilerin toplanması, verilerin analizi basamakları etrafında açıklanmıştır.

Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak amacıyla hem araştırmacı hem de nitel araştırma alanında uzman olan bağımsız bir kişi tarafından dört farklı görüşmenin deşifre verileri üzerinde ayrı ayrı kodlamalar yapılarak tutarlılık oranları hesaplanmıştır. Kodlamanın yapılması işlemi; kodlama kılavuzunun oluşturulması, kodlayıcılara en ince ayrıntıya kadar eğitim verilmesi, kodlama sisteminin ön teste tabi tutulması ve yönetim prosedürlerinin geliştirilmesinden oluşan dört aşamada tamamlanmıştır (Özkan, 2019). Kodlama işlemlerinin tamamlanmasının ardından kodlar arası tutarlılık (kod uyum oranı) oranının hesaplanmasında, Miles ve Huberman'ın (1994) Güvenirlik = n / N formülü kullanılmıştır. Bu formülde n üzerinde görüş birliğine varılan kod sayısını, N ise görüş birliği ve görüş ayrılığı olan toplam kod sayısını göstermektedir. Bu formül kullanılarak yapılan güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3: Görüşme verilerinin kodlanmasına ilişkin kodlama uyum oranları

Görüşme Numarası	Kodlama Uyum Oranı (%)
ATE1	88
ATE2	86
ATE3	84
ATE4	85

Tablo 3'te verilen kodlama uyum oranları dört görüşme için %80'nin üzerinde değerlere sahiptir. Kodlama uyum oranının %80'nin üzerinde olması yapılan kodlamanın yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Miles ve Huberman, 1994). Dolayısıyla, görüşmelerin deşifre edilen verileri üzerinde yapılan kodlamanın güvenilirliğinin yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmanın dış güvenilirliğini (teyit edilebilirliğini) sağlamak ve talep edilmesi durumunda verilebilmesi amacıyla görüşmelere ait sesli, görüntülü ve yazılı kayıtlar ile görüşmelere ait deşifre edilmiş veriler saklanmıştır. Çalışma grubunda yer alanların kimlikleri çalışmanın tümünde açıklanmamıştır. Ayrıca katılımcılar görüşmeye katılmaları için herhangi bir şekilde zorlanmamış ve gönüllü katılım olmasına özen gösterilmiştir.

Veri Toplama

Araştırmanın verilerinin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme formu, daha önceden iletişime geçilen katılımcılara, belirlenen uygun yer ve zamanda, yüz yüze uygulanmıştır. Görüşmelerin süreleri 12, 18, 20 ve 22 dakikadır. İki görüşme görüntülü, bir görüşme ise sesli kayıt altına alınmıştır. Katılımcılardan birisi sesli ya da görüntülü kayıt alınmasına izin vermeyip görüşmede not alınabileceğini belirtmiştir. Görüşme soruları katılımcıların tamamına aynı sırada ve ses tonuyla, yönlendirme olmamasına dikkat edilerek yöneltilmiştir. Yapılan görüşmelerin ses ve görüntü kayıtlarının tamamının transkripsiyonları yapılmıştır. Yapılan transkripsiyonlar, araştırmacıların kodlayabilmesi için betimsel indeks haline getirilmiştir. Betimsel indekste, dört görüşme için toplam 1055 satır veri elde edilmiştir. Ses ve görüntü kayıtları net olduğu için kayıtların dökümünün araştırmacı dışındaki başka bir araştırmacı tarafından incelenmesine ihtiyaç duyulmamıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, içerik analizi kullanılarak incelenmiştir. Kitle iletişim araçlarının ve kamusal söylemlerin analizinden türeyen içerik analizi, hem yapılandırılmış hem de yapılandırılmamış her türlü iletişimsel materyalin incelenmesinde kullanılmaktadır (Marshall ve Rossman, 2006). İçerik analizinde, birbirine benzeyen veriler, belirli kavramlar ve kategoriler (temalar) çerçevesinde bir araya getirilir, anlaşılır bir halde düzenlenir ve yorumlanır (Şahin, 2013).

Yarı yapılandırılmış görüşme formlarından toplanan verilerin öncelikle transkripsiyonu yapılmış, daha sonra kodlamaya uygun hale gelebilmeleri için betimsel indeksleri çıkarılmıştır. Veriler bu haliyle kodlayıcılar tarafından birkaç kez okunarak kodlamalar yapılmıştır. Kendi içerisinde anlamlı bir bütün oluşturan kodlar bir araya getirilerek, araştırma bulgularının ana çerçevesini ortaya çıkaran kategoriler oluşturulmuştur. Oluşturulan kategoriler araştırma sorularıyla ilişkilendirilmeye, bütünleştirilmeye, yorumlanmaya ve sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

Araştırma verilerinin analizi sonucunda "mesleki yeterlik", "öğretim süreçlerine katkı" ve "katkı düzeyinin yükseltilmesi" olmak üzere üç farklı kategori belirlenmiştir. Bu bölümde çalışmanın bulguları, araştırmanın sorularına uygun olarak belirlenen kategoriler dâhilinde sunulmuştur.

Atölye Teknik Elemanlarının, Uygulamalı Meslek Derslerindeki Mesleki Yeterliklerine İlişkin Görüşleri

Bu alt probleme yönelik olarak katılımcılara "Yaptığınız iş ile sahip olduğunuz bilgi, beceri ve tecrübelerin uyumu hakkında neler düşünüyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu alt problem doğrultusunda alınan yanıtların analizi sonucunda mesleki yeterlik kategorisinin altında üç alt kategori ortaya çıkmıştır: "eğitim", "deneyim" ve "ilgi ve sevgi". Bu üç alt kategoriyi oluşturan kavramlar incelendiğinde atölye teknik elemanlarının mesleki yeterliklerine ilişkin üzerinde en fazla durdukları noktanın, iş dünyasında kazandıkları deneyimin yaptıkları işe olumlu yönde katkı sağlaması (ATE1, ATE2, ATE3 ve ATE4) olduğu söylenebilir. Bununla

birlikte, bitirdikleri okulların yaptıkları mesleğe katkısının olmadığı yönünde görüşler belirtilmiştir (ATE1, ATE2 ve ATE3). Bazı katılımcılar ise mesleğe ilgi duymanın ve mesleği sevmenin yaptıkları işe olan katkısından bahsetmişlerdir (ATE1, ATE2 ve ATE4).

Eğitim

Katılımcılardan ikisi mezun oldukları okulların, uygulamalı meslek derslerindeki mesleki yeterliklerine katkısı olmadığı yönünde görüş belirtirken bir tanesi öğretim faaliyetleri ile uyumlu olduğunu bir tanesi ise geçmişte uyumlu olduğunu ancak görev yerinin değişmesi nedeniyle uyumsuz hale geldiğini belirtmiştir. Bu alt kategoriye göre atölye teknik elemanları tarafından vurgulanan bazı görüşlere aşağıda yer verilmektedir.

Katılımcılardan biri mezun olduğu meslek lisesi programının mesleğine katkısıyla ilgili olarak; *“Katkısı olmadı. Çünkü mobilya dekorasyon olduğu için buradaki eğitimde mobilya dekorasyon olmadığından inşaat daha çok yapı işleri girdiği için mesela temel bilmiyordum. Ondan sonra iskele vs. fayans, beton. Bunlar benim mezun olduğum alanla ilgili değil ama öğrencilerle beraber ben de burada öğendim”* (ATE1) şeklinde görüş belirtirken diğer bir katılımcı *“Şimdi biz okuldan mezun olduk ama uygulamada bir şey yapmadık”* (ATE3) şeklinde görüşünü belirtmiştir. Bir başka katılımcının görüşleri ise *“Meslek lisesi tesviye bölümü mezunuyum. İlk atanma yerim Makine Bölümü, Sıhhi Tesisat bölümünde teknisyen olmadığı için makine bölümünün diğer bir kolu olduğundan dolayı Sıhhi Tesisattı, yaklaşık 22 yıldır orada görev yaptım. İşte son bir yıldır da İnşaatın demir işleri teknisyenliğinde görev yapıyorum...Şu an için değil ama geçen 22 yıl tabii ki uyumluydu”* (ATE2) biçimindedir. Alanı ile ilgili meslek lisesinden ve bir önlisans programından mezun olan bir katılımcı aldığı eğitimle yaptığı işin *“Uyumlu olduğunu düşünüyorum”* (ATE4) yönünde görüş bildirmiştir.

Alanı dışında önlisans mezunu olan bir katılımcı bu eğitimine yönelik olarak *“Katkı sağladı denemez. Ama özlük hakları yönünden sağladı. 1. dereceye düşmemi sağladı o kadar”* (ATE1) demiştir. Alanı dışında önlisans öğrenimine devam eden başka bir katılımcı da bu öğreniminin sadece özlük hakları ve emeklilikte mi katkısı olacağı yönündeki sorulara *“Evet, kesinlikle”* (ATE2) cevabını vermiştir.

Deneyim

Katılımcıların tamamı “sanayi” olarak tabir ettikleri iş hayatında çalışmanın, uygulamalı meslek derslerindeki mesleki yeterliklerine olumlu yönde katkısı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu alt kategoriye göre atölye teknik elemanları tarafından vurgulanan bazı görüşler şunlardır:

“Bu becerimi ve insan ilişkilerimi geliştirdi. Değişik işler yaptık. Hem kendi becerimi geliştirdi, çok değişik çok farklı şeyler yaptık. Bu iş sonunda sözümün dinlendiği, malzemenin yeterli olup olmadığı, o katkıyı sağladı bana. Düşünce bazında oldu, yani öğrenciler mesela bir işi yaparken o işin sonucunun ne olacağını bildiğim için öğrencileri daha erkenden uyarıyorum kaza olmasın diye. İşin daha güzel olması için geliştirilmesi için bazı tavsiyelerde bulunuyorum” (ATE1).

“Kesinlikle kattı. Bir: sanayideki pratik ortamla okulda görmüş olduğumuz teorik ve pratik ortam çok farklı. Yani bu okullarda işin genelde teorik yönü öğretiliyor ama sanayinin kendi pratikliği kendi içinde çok bambaşka bir şeydir. Yani şimdi bir işin altyapısı olmadan bir şey olmaz. Yani biz kendi birikimlerimizi de yetiştirdiğimiz burada okulda yetişen öğrencilerimize, gerekse öğretim elemanlarına yani şimdi mesela buradaki öğretim elemanının da piyasada görmediği bizim görüp tecrübe ettiğimiz birçok şey var. Bunları paylaşmak, aktarmak büyük bir şey yani bizim için” (ATE2).

“Tabii canım. Onların faydasını görüyorum tabii” (ATE3).

“Mal sorumluluğu görevim ve ısıtma konuları uyumlu değil. Diğer konularda uyumlu olduğunu düşünüyorum” (ATE4).

İlgi ve sevgi

Katılımcılardan bazıları mesleklerine karşı duydukları ilgi ve sevginin, uygulamalı meslek derslerindeki mesleki yeterliklerine olumlu katkısı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu alt kategoriye göre atölye teknik elemanları tarafından vurgulanan bazı görüşlere aşağıda yer verilmektedir.

“İnşaat işleri herkesin bilmesi gereken işler yani. Evde ihtiyaç oluyor ne biliyim bir matkap bir pano asıyorsun, bir yer dökülüyor onun tamiratını yapıyorsun bunlardan edindiğim tecrübelerle mesela en son yaşadığımız olayda evimdeki tüm mermer, fayans işlerini kendi becerimle yaptım” (ATE1).

“Valla şimdi şu var; yani ülkemizde maalesef eğitimin büyük bir aksaklığı insanların sevdiği işte çalışabilmeleri gerçek sevdiği mesleği sevdiği işleri yapabilme şansı yani şunu söyleyeyim gerçekten seksen milyon Türkiye’de gerçekten sevdiği işi yapan acaba kaç kişi var? Bu ayrı bir şey...Ama bunun yanında işte

ekmeğini yediğimiz bir de mesleğimiz var. 22 yıldır bize bu çok şeyler kattı. Ama tabii ki öğrendiğim makine bölümünde yani torna tezgâhında bir şeyde çalışmayı çok isterim yani” (ATE2).

“Gerçek anlamda mesleğimi seviyorum. Öğrencilere faydalı olmak açısından sıkıntım yok” (ATE4).

Atölye Teknik Elemanlarının, Öğretim Süreçlerine Katkıları Hakkındaki Görüşleri

Bu alt probleme yönelik olarak katılımcılara “Atölye ve laboratuvar çalışmaları gibi uygulamalı meslek derslerinin öğretimine yönelik yeterliğiniz konusunda ne düşünüyorsunuz?” ve “Mesleki yeterliğinizin yüksek olduğunu düşündüğünüz derslerdeki etkinliğinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?” soruları yöneltilmiştir. Bu alt problem doğrultusunda alınan yanıtların analizi sonucunda öğretim süreçlerine katkı kategorisinin altında iki alt kategori ortaya çıkmıştır: “öğretme becerileri” ve “dönüt alma”. Bu iki alt kategoriyi oluşturan kavramlar incelendiğinde atölye teknik elemanlarının öğretim süreçlerindeki rollerine ilişkin olarak üzerinde en fazla durdukları konuların *yeterli alan bilgisine sahip olmaları (ATE1, ATE2, ATE4), uygulama yapma ve yaptırmadaki yeterlikleri (ATE1, ATE2, ATE3, ATE4), farklı öğretim yöntemleri kullanmaları (ATE1, ATE2, ATE4), öğrenci ve öğretim görevlilerinden aldıkları olumlu geri dönütler (ATE1, ATE2, ATE4) olduğu* söylenebilir. Bununla birlikte, *teknolojiyi takip etme ve öğretim süreçlerinde kullanmada yetersiz oldukları* yönünde görüşler belirtilmiştir (ATE1, ATE2 ve ATE3).

Öğretme Becerileri

Atölye teknik elemanlarıyla yapılan görüşmelerde, atölye teknik elemanlarından üçü öğretim için gerekli alan becerisine sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bir atölye teknik elemanı ise alan bilgisinin yeterli olmadığını ifade etmiştir. Atölye teknik elemanlarının görüşleri şunlardır:

“Daha önceki tecrübelerle götürüyoruz şu ana kadar...Hizmeti götürmek için yeterli olduğumu düşünüyorum” (ATE1).

“Valla kendimi gerektiği kadar yeterli görüyorum” (ATE2).

“Alan bilgisi olarak yeterliyim” (ATE4).

“Valla eksik yönlerim vardır. Yeterli değil.” (ATE3).

Uygulamalı meslek derslerinin esasını teşkil eden deney ve temrin çalışmalarını yaptırma konusunda atölye teknik elemanlarının tamamı kendilerini yeterli görmektedir. Konuyla ilgili bazı görüşler şu şekildedir:

“Ahşap dersinde yeterli olduğuma inanıyorum. Diğer derslerde sadece öğretim elemanlarına yardımcı oluyorum” (ATE1).

“Şimdi kendi uzman olduğum bir derste her türlü deneyi yapabilirim. Bildiğim deneyi yaparım ama şimdi beton laboratuvarında öğretim görevlisi arkadaşlardan gerekli yardımı alıyoruz onlarla beraber bir şeyler yapmaya çalışıyoruz... Uygulamalı temrinlerde tabii biraz daha şeyimiz var elimiz daha yatkın daha pratiğiz yani o konularda” (ATE2).

“Ama uygulamalarda elimizden geleni yapıyoruz yani...Yeterli olmasak da iyiyim yani” (ATE3).

“Temrin yapma ve yaptırmada yeterliyim” (ATE4).

Atölye teknik elemanlarından bazıları girdikleri uygulamalı meslek derslerinde farklı öğretim yöntemleri kullanarak, konuyu öğrenciler tarafından anlaşılabilir şekilde aktarmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Atölye teknik elemanlarının buna yönelik görüşleri aşağıda sunulmaktadır:

“Uygulamalı derslerde ilk önce anlatıyoruz sözlü olarak, daha sonra soruları olup olmadığını soruyoruz, daha sonra uygulamalı olarak mesela bir ağaç parçasını alıp bütün makinalarda tek tek gösteriyorum. Uygulamalı olarak da bir soruları varsa onları gideriyorum... Bakıyorum, izliyorum baştan, eğer katkıda bulunacak öğrencim varsa soruyorum. Bir de ilgisi dağılmış öğrenci varsa ilgisini çekmek için derse yönelmek için de soru soruyorum” (ATE1).

“Zaten bunu yapamazsak eğitimin bir anlamı kalmıyor. Bunu yani çocuğun anlayabileceği bir dilde, espiyle, bazen efendime söyleyeyim tatlı sertle, bazen onlardan daha da aşağı inerekten değişik şekillerde aktarmaya çalışıyoruz yani. Mecburuz, başka çaremiz yok...(Farklı öğretim yöntemlerini) Kesinlikle kullanmamız lazım. Çünkü herkesin anlayış kapasitesi, anlayış tarzı, yetişmesi, kültürü, bir sürü farklı farklı ortamla karşılaşılıyor burada...En uygunu, öğrencide iz bırakabilecek, hemen hatırına gelebilecek şekilde iz bırakmak. Dediğim gibi bazen bir espiyle, bazen kendimiz göstererek, bazen onun yaptığını eleştirerek, yani bu tür şeylerle” (ATE2).

“Dersleri işlerken uygulamalı olarak gösteririm, öğrenciden yapmasını isterim, eğer hatalı yaparsa tekrar yaptırırım” (ATE4).

Atölye teknik elemanlarından bazıları teknolojiyi takip etme ve derslere yansıtma konusunda yetersiz olduklarını belirtmişlerdir. Bir atölye teknik elemanı ise teknolojiyi takip ettiğini söylemiştir. Atölye teknik elemanlarının görüşleri şunlardır:

"...ama teknolojik olarak gelişmeleri takip ediyor muyuz? Hayır. (Yeni teknolojileri) kullanamıyorum ama öğretim elemanları bu konuları bildikleri için o yönden bana pek fazla bir şey düşmüyor" (ATE1).

"Biz yani ne biliyim bir CNC makinası görmedik. Çok ilkel makinalarda çalıştığımız oldu. Hala bizim zamanımızda kullandığımız makinalar da var...Tabi bunun şimdi eğitimini almamız lazım. Bugün yeni girmiş bir teknoloji sanayi ortamına bunların eğitimini almak lazım. İyi derecede bilgisayar bilmek lazım...Ama bizim de tabi gerekli kursları gerekli şeyleri aldığımızda çok rahatlıkla kullanırız. Ben örneğin derse girdiğimizde öğretim görevlisi arkadaşla beraber bizlerde tabi belli şeyleri yakalıyoruz. Çünkü altyapımız var" (ATE2).

"Takip edemiyorum. İnternetim yok, şu yok bu yok...(yeni teknolojileri derse adapte) Edemiyorum, tabi" (ATE3).

"Yeni teknolojileri internetten araştırıp bulmaya çalışıyorum" (ATE4).

Dönüt Alma

Atölye teknik elemanları uygulamalı meslek derslerindeki rollerine ilişkin olarak öğrencilerden ve birlikte derse girdikleri öğretim elemanlarından aldıkları dönütlere de vurgu yapmışlardır. Atölye teknik elemanlarının buna yönelik görüşleri şunlardır:

"Öğrencilerin ilgisi yoğun. Çünkü sonuçta ders geçmek istiyorlar... Öğretim görevlileri açısından baktığımızda mesleki yeterliliğimin yüksek olduğu ağaç işlerinde öğretim görevlileri pek işe sarılmıyorlar. Neden, çünkü onlar da makinalarda çalışmadığı için yoğunluk benim üzerimde oluyor... Diğer derslerde de hem ben kendim de girmek istemiyorum, hem öğretim elemanı da yanında olmak istemiyor. Böyle götürüyorlar. Daha kolay oluyor" (ATE1).

"Tabi, her yönden şimdi bilen bilmeyen bir olmaz. Bildiğin, daha iyi bildiğin derslerde daha çok daha güvenli çok daha akıcı, çok daha verimli olabiliyoruz. Bunu bu şekilde öğrenciye de intibak ettiriyoruz. Öğrenciyle beraber çok daha sağlıklı şeyimiz oluyor yani. (Öğretim elemanlarıyla) Sağ olsun sevgi, saygı çerçevesinde her türlü bilgi alışverişi, bilgi akışını karşılıklı sağlıyoruz. Yani burada kimse kimseye ekstra bir üstünlüğü vs. gibi bir şey yarışı içinde değiliz. Amaç hedef bir, bilgilerimizi bir arada tutup, yetiştirdiğimiz öğrenciyi en uygun en üst seviyede yetiştirmek" (ATE2).

"Mesleki yeterliliğimin yüksek veya düşük olması öğretim görevlilerinin davranışlarını değiştiriyor" (ATE4).

Atölye Teknik Elemanlarının, Uygulamalı Meslek Derslerine Olan Katkılarının Artması İçin Yapılabilecekler Hakkındaki Görüşleri

Bu alt probleme yönelik olarak katılımcılara "Meslek yüksekokulu müdürü olsaydınız etkili bir meslek öğretimi için atölye teknik elemanlarının katkısını artırabilmek için neler yapardınız?" sorusu yöneltilmiştir. Bu alt problem doğrultusunda alınan yanıtların analizi sonucunda katkı düzeyinin yükseltilmesi kategorisinin altında üç alt kategori ortaya çıkmıştır: "psiko-sosyal destekler", "idari düzenlemeler" ve "mesleki gelişim faaliyetleri". Bu üç alt kategoriye oluşturan kavramlar incelendiğinde atölye teknik elemanlarının mesleki yeterliklerine ilişkin üzerinde en fazla durdukları noktanın, mesleki gelişim faaliyetlerine katılım (ATE1, ATE2, ATE3 ve ATE4) olduğu söylenebilir. Bununla birlikte, psikolojik ve sosyal alanlarda verilecek desteğin de önemli olduğunun altı çizilmiştir (ATE1, ATE2, ATE3 ve ATE4). Bazı katılımcılar ise izinler ve nöbetler gibi bazı idari düzenlemelerin yapılması gerektiğinden bahsetmişlerdir (ATE1, ATE3 ve ATE4).

Psiko-Sosyal Destekler

Atölye teknik elemanlarıyla yapılan görüşmelerde, atölye teknik elemanlarının tamamı moral ve motivasyonlarını yükseltebilecek psikolojik ve sosyal desteklerin sağlanmasının uygulamalı meslek derslerindeki katkılarını artırabileceğinden söz etmişlerdir. Atölye teknik elemanlarının görüşleri şunlardır:

"Bir kere moral ve motivasyon çok önemli" (ATE1).

"Şimdi şöyle insanların bir kere kafası rahat olması lazım. Yani belli şeyleri uğraşabilmek için ilgi alanlarını değişik yönler kaydırabilmek için kafanın rahat olması lazım" (ATE2).

"En azından ayda bir toplardım onları bir şekilde dinlersin, çay verirsin, ne biliyim toplantı yapılması faydalıdır yani. Önceden yapıyorlardı, iyi oluyordu, faydalıydı yani hem onlar için hem bizim için...Moral motivasyon daha şeydir. Bir günaydın demek, hal hatır sormak, bir derdin var mı demek, bunlar da önemli şeyler, öyle değil mi?" (ATE3).

"Moral-motivasyonu bozucu davranışlarda bulunmazdım. Çünkü tam bir işimi yaparken alakasız bir iş, söz moral motivasyonumu etkiler" (ATE4).

İdari Düzenlemeler

Atölye teknik elemanlarıyla yapılan görüşmelerde, atölye teknik elemanlarından üçü meslek yüksekokulu yönetimince özellikle nöbet, izin ve özlük hakları gibi konularda yapılacak bazı düzenlemelerin atölye teknik elemanlarının uygulamalı meslek derslerine olan katkılarını artırabileceğinden söz etmişlerdir. Bir atölye teknik elemanı ise özlük hakları gibi konularda sıkıntı yaşamadığını ifade etmiştir. Atölye teknik elemanlarının görüşleri şunlardır:

“Bir kere ısı merkezi nöbetini kaldırırdım. Eğer bir yük taşınacaksa herkes tarafından taşınır. Fakat eğer bir yerin de bir görevi varsa o yerde görevli olan arkadaşlar çözüm getirmesi gerekiyor...Fakat okulun genel işlerinde, nöbet konusunda diğer arkadaşlar daha duyarlı olmuyorlar. Hizmeti daha çok diğer insanlara yayıp, bu da insanlara yük getiriyor...Niye, çünkü burada bir gün mesaiye kalıyorsun, bedenen yoruluyorsun” (ATE1).

“Valla özlük haklarımızda, izinler olabilir. Yani mesela şu tarihlerde izin kullansın diye bir şey yok. Acil izin olur mesela” (ATE3).

“Özlük hakları önemli. Asli, yasal görevleri dışındaki işleri vermezdim” (ATE4).

“Şimdi o tür konularda bizim herhangi bir sıkıntımız yok. Yani izin konusunda olsun, viziteye çıkmak konusunda olsun hiçbir sıkıntımız yok” (ATE2).

Mesleki Gelişim Faaliyetleri

Atölye teknik elemanlarıyla yapılan görüşmelerde, atölye teknik elemanlarının tamamı mesleki gelişim faaliyetlerine katılmanın uygulamalı meslek derslerindeki katkılarını artırabileceğinden söz etmişlerdir. Atölye teknik elemanlarının görüşleri şunlardır:

“Mesela mesleki branşlara yöneltip meslek yüksek okullarına gidip, fuarlara, derslere, seminerlere katılıp kendimizi daha da geliştirip öğretim elemanına daha çok faydalı olmak, onun eksiklerini kapatmak, daha yeni şeyler öğrenmek isterdik bunu sadece ticari olarak özlük haklarımı alayım, kademe-derecem ilerlesin diye değil de daha çok verime yönelmek isterdim...Fuarlar özellikle, seminerler... Sadece seminer ve fuarlar değil internetimiz bile yok. Yani çok büyük düşünmeye gerek yok. Küçük noktalarda da büyük ayrıntılar var” (ATE1).

“Şimdi, bir kere bir şeyi istemek lazım. Bunu müdürün vs.’nin bir teşvikiyle değil kendi kendini geliştirme, yetiştirme mücadelenizi vermeniz lazım. Bu yani sağdan soldan taşımaya, etki-tepkiyle vs. değil. Ben olsaydım ilk etapta şu anda günümüz teknolojiyle bir kere kesinlikle herkesin en iyi şekilde bilgisayar kullanmasını sağlarım... Ben kendim Oerlikon’un kaynak kursuna gittim. İstanbul’da. İki gün olmasına rağmen kesinlikle çok faydasını gördüm. Mesela fuarları takip etmek, bu tür kurslara katılmak çok önemli yani” (ATE2).

“Okullara gönderirdim. Kurslar açardım. Kurslara gönderme olabilir yani” (ATE3).

“Hizmet içi eğitim kursları düzenlerdim. Eğer kurs düzenleyemiyorsam yurt içi ve dışı kurslara gönderirdim. Fuarlara gönderirdim” (ATE4).

SONUÇLAR

Bu araştırmada, meslek yüksekokullarında görev yapan atölye teknikerlerinin uygulamalı meslek derslerindeki rollerine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmış ve bu derslerin işlenmesi süreçlerine olan katkıları incelenmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, atölye teknik elemanlarının, uygulamalı meslek derslerindeki rollerine ilişkin benzer bakış açılarına sahip olduklarını işaret etmektedir.

Araştırma bulguları araştırma soruları bağlamında incelendiğinde; araştırmanın birinci sorusu olan “Atölye teknik elemanlarının, uygulamalı meslek derslerindeki mesleki yeterliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?” sorusuna atölye teknik elemanları, gerçek iş dünyasında edindikleri mesleki deneyimlerin ve yaptıkları işe duydukları sevgi ve ilginin olumlu yönde katkı sağladığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte, görüşme yapılan atölye teknik elemanlarının tamamının profesyonel iş tecrübesine sahip oldukları ve tamamının kendilerini deney ve temrin çalışmalarını yaptırma konusunda yeterli gördükleri yönündeki görüşleri birlikte düşünüldüğünde, profesyonel iş tecrübesi olan atölye teknik elemanlarının özellikle derslerin uygulamalı kısımlardaki mesleki ustalık rollerinin oldukça önemli olduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu sonuç, Alkan ve diğerleri (2014) ile Bedük, Eşmen ve Ay’ın (2016) meslek yüksekokullarındaki uygulamalı derslerde piyasada iş deneyimi kazanmış kişilerin görev alması gerektiği yönündeki araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmanın bir başka sonucu, atölye teknik elemanlarının mesleklerine karşı sevgi ve ilgi duyduklarıdır. Sevginin bulunduğu yerde neşe, mutluluk, huzur, başarı ve verimlilik olduğu (Kayadibi, 2002), mesleğini sevmeden yapanların sınıf ortamında huzursuzluğa neden olarak öğrencilerin duyuşsal olarak öğrenmeye hazır oluşlarını engelledikleri (Çam ve Üstün, 2016) göz önüne alındığında, mesleğini seven ve ilgi

duyan atölye teknik elemanlarının uygulamalı meslek derslerinde öğrencilerin duyuşsal hazır bulunuşluklarında önemli rol oynadıkları söylenebilir.

Araştırmanın ikinci sorusu olan “Atölye teknik elemanlarının, öğretim süreçlerine katkıları hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusuna atölye teknik elemanlarının verdikleri yanıtlardan, yeterli alan bilgisine sahip oldukları ve bu bilgilerini atölye ve laboratuvarlarda farklı öğretim yöntemleri kullanarak öğrencilere aktarabildikleri, öğretim süreçlerinde öğrenci ve öğretim görevlilerinden aldıkları dönütleri değerlendirdikleri sonucuna ulaşılabilir. Bu sonuçların, Koç’un (2006) çalışmasında ortaya koyduğu öğrencilerin kendi öğrenmesine etkin katılımını sağlama ve öğrenmeye rehberlik yapma rollerinin atölye teknik elemanları için de geçerli olduğu ifade edilebilir. Bununla birlikte, Butt’un (2016) dikkat çektiği “kalifiye olmama” koşulunun atölye teknik elemanları için mevcudiyetini koruduğu durumlarda, bu rollerin alan bilgisi ve uygulama yaptırma yeterliliği düşük düzeyde olan atölye teknik elemanları için uygun roller olmayacağı öne sürülebilir. Atölye teknik elemanlarının öğrenmeyi sağlama rolünü oynamakla birlikte, sahip oldukları mesleki alan bilgisini bir başkasına farklı yöntemlerle aktarabilmeleri, mesleki ustalık rolünü de yerine getirdiklerinin bir işareti olarak yorumlanabilir. Ayrıca, atölye teknik elemanlarının uygulamalı meslek derslerinin öğretimi sürecinde birlikte olduğu diğer kişilerin kendisiyle ilgili geri bildirimlerini değerlendirmeye alması, Naibaho’nun (2019) çalışmasında dile getirdiği değerlendirme yapma rolünü de yerine getirdiklerini gösterebilir. Atölye teknik elemanlarının değerlendirme yapma rolleri, değerlendirme sonuçlarını hangi bağlamda kullanırlarsa kullansınlar, olumlu öğrenci davranışının gelişimini desteklemede yararlı olabilir.

Ulaşılan bir diğer sonuç ise atölye teknik elemanlarını teknolojiyi takip etmekten uzak olduklarıdır. Bu sonuç doğrultusunda, teknolojik gelişmelerin uygulamalı meslek derslerine aktarımı konusunda atölye teknik elemanlarının teknoloji liderliği rolü yapması beklenmemektedir. Aslında bu durumun çok da şaşırtıcı olmadığı söylenebilir. Bilgiye ulaşmak ve ulaşılan bilgiyi değerlendirmek, diğer bireylerle iletişim kurmak ve uygulamalı süreçlerde bulunmak amacıyla dijital teknoloji, iletişim araçları ve ağlarını kullanma becerilerini ölçen Yetişkin Yeterliklerinin Uluslararası Değerlendirilmesi Programı (Programme for the International Assessment of Adult Competencies; PIAAC) sonuçlarına göre Türkiye’deki yetişkinlerin %34.6’sının bu becerilere hiç sahip olmadıkları görülmüştür (TEDMEM, 2016). Benzer şekilde, Yıldız ve diğerleri (2018) de yaptıkları çalışmada, Türkiye’de lise mezunu yetişkin nüfusun teknolojiyle, özellikle de bilgisayarla ilgili beceri kazanabilecekleri fırsatlardan mahrum kaldıkları sonucunu çıkartmışlardır. Bu açıdan bakıldığında, çalışmada ulaşılan bu sonuç, Türkiye’nin geneli ile örtüşmektedir.

Araştırmanın üçüncü sorusu olan “Atölye teknik elemanlarının, uygulamalı meslek derslerine olan katkılarının artması için yapılabilecekler hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusuna atölye teknik elemanların verdikleri yanıtlardan, psikolojik ve sosyal desteklere, idari bir takım düzenlemelere ve mesleki gelişim faaliyetlerine katılmaya ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılabilir. Demirel ve Yücel’in (2018) çalışmasında, psikolojik güçlendirme yapılan çalışanların duygusal tükenmişlik düzeylerinin daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Aynı çalışmada, iş arkadaşlarının sosyal desteğinin, çalışanların duygusal tükenmişliğinin azalmasına yol açtığı da bulunmuştur. Bununla birlikte, sosyal desteğe sahip olmanın iş yaşamındaki yalnızlıkları azalttığı (Oğuz ve Kalkan, 2014) ve çalışanların psikolojik seviyelerinin güçlendirilmesinin iş yaşamları üzerinde olumlu etki yapabileceği (Dağ, 2018) göz önüne alındığında, atölye teknik elemanlarına sağlanacak psikolojik ve sosyal destekler, uygulamalı meslek derslerindeki rolleri üzerinde olumlu bir etki oluşturabilir. Groom (2006), mesleki gelişim faaliyetlerinin aslında öğretmenlerin ve okulda çalışan diğer kişilerin becerilerini, anlayışını, deneyimini, bilgisini ve etkinliğini arttıran faaliyetler olduğunu belirtmektedir. Bu açıdan bakıldığında, etkili mesleki gelişim faaliyetlerinin atölye ve laboratuvar uygulamalarıyla doğrudan bir ilişkiye sahip olması muhtemeldir ve atölye teknik elemanlarının zaten sahip olduğu beceri ve deneyimleri daha da geliştirerek uygulamalı meslek derslerindeki rollerine olumlu katkı yapabilir.

Özetle, uygulamalı meslek derslerinde öğrencilerle sıklıkla etkileşim içerisinde olan atölye teknik elemanlarını kapsayan bu çalışmada atölye teknik elemanlarının rolünün, meslek yüksekokulu öğrencilerinin mesleki gelişimlerinin kilit yönleri de dahil olmak üzere öğrenmeyi desteklemeye özellikle odaklandığı görülebilir. Meslek yüksekokullarındaki öğrencilere uygulamalı ders süreçlerinde bire bir öğrenme desteği sağlamak için istihdam edilen bu rol, atölye teknik elemanlarına verilecek desteklerle öğrenme-öğretme süreçlerinde daha katılımcı ve kapsayıcı bir hale gelebilir.

ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, uygulayıcılara ve ilgili alanda çalışmak isteyen araştırmacılara şu önerilerde bulunulabilir;

1. Meslek yüksekokullarında atölye teknik elemanlarının becerilerini ve bilgilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için kurum içi ve dışı mesleki gelişim fırsatları sağlama kapasitesi geliştirebilir,
2. Atölye teknik elemanlarına ihtiyaç duydukları psikolojik ve sosyal destekler verilerek, moral ve motivasyonlarını yükseltecek idari düzenlemeler yapılarak, esasen öğrencilerin öğrenmesini geliştirmeye ve ilerletmeye odaklanmış bir kültürün oluşması teşvik edilebilir,
3. Bölüm başkanları, atölye teknik elemanları ile bir takım yaklaşımı oluşturarak, düzenli olarak teknolojideki gelişmeler ve iş uygulamalarını tanıtan veya belirli öğretim ve öğrenme konularının becerilerini ve anlayışını geliştiren kısa planlı grup eğitimi oturumları için bir format sağlayabilir,
4. Atölye teknik elemanlarının teknolojiye aşinalık, teknoloji kullanarak üretim yapabilme ve bunları öğretim süreçlerine transfer edebilme konusundaki eksiklerini gidermeye ve teknolojiye uyum sağlayabilmelerine yönelik eğitim süreçlerine atölye teknik elemanları dahil edilebilir,
5. Balıkesir il merkezindeki bir meslek yüksekokulunda çalışan atölye teknik elemanlarıyla ve araştırmanın konusuna ilişkin hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme sorularına katılımcıların verdikleri yanıtlarla sınırlı olan bu çalışmanın kapsamı; çalışma grubu, veri toplama ve analiz yöntemleri açısından genişletilebilir.

KAYNAKÇA

- Alkan, R. M., Suiçmez, M., Aydınkal, M., ve Şahin, M. (2014). Meslek yüksekokullarındaki mevcut durum: Sorunlar ve bazı çözüm önerileri. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(3), 133-140. doi: 10.5961/jhes.2014.096
- Bahşi, Ö. (2011). Meslek yüksekokullarının sorunları ve yöneticilerinin tutum ve davranışları üzerine bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 165-178.
- Bartın Üniversitesi. (2019). *Doküman No: GRT-0077 Görev ve sorumluluk formu*. Yayın Tarihi 18.02.2019. Bartın: Bartın Üniversitesi.
- Bedük, A., Eşmen, O. ve Ay, H. M. (2016). Türkiye’de meslek yüksekokullarında kalite: Mevcut sorunları ve çözüm önerileri. *5th International Vocational Schools Symposium Bildiri Kitabı 2. Cilt*, 47-55.
- Bor Halil Zöhre Ataman Meslek Yüksekokulu. (2016). *Akademik ve idari personeli görev/iş tanımları ve iş gerekleri*. Niğde: Ömer Halisdemir Üniversitesi Üniversitesi Bor Halil Zöhre Ataman Meslek Yüksekokulu. <https://static.ohu.edu.tr/uniweb/media/portallar/borhalilzohreatamanmyo/sayfalar/15063/i5tlgsr4.pdf> adresinden 7 Ocak 2020 tarihinde alınmıştır.
- Butt, R. (2016). Teacher assistant support and deployment in mainstream schools. *International Journal of Inclusive Education*, 20(9), 995-1007. <https://doi.org/10.1080/13603116.2016.1145260>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: PegemA.
- Ceylan, H., ve Erbir, M. A. (2015). Meslek yüksekokullarında kalite: Mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerileri. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 5(1), 99-106.
- Çam, E., ve Üstün, A. (2016). Öğretmenlerin mesleki tutumları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 459-475. <http://dx.doi.org/10.17218/husbed.58800>
- Çatır, O., ve Karaçor, M. (2017). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 7(1), 54-62.
- Çavuş, Ö., Gök, Ö., ve Kurtay, Y. (2007). Tükenmişlik: Meslek yüksekokulu akademik personeli üzerine bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 97-108.
- Dağ, K. (2018). Öğretmenlerin psikolojik sermaye seviyelerinin işe ilişkin duygusal iyilik algıları üzerine etkisi. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 1-15.
- Demirel, Y., ve Yücel, M. (2017). Sosyal destek ve psikolojik güçlendirmenin duygusal tükenmişlik üzerine etkisi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 310-321.
- Groom, B. (2006). Building relationships for learning: the developing role of the teaching assistant. *Support for learning*, 21(4), 199-203.
- Haner, B., ve Akarsu, V. (2018). Meslek yüksekokullarında mesleki eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, 7(3), 438-444.
- Kaya, A. (2014). Meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin eğitim öğretim ve geleceğe yönelik düşünceleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 349-356.

- Kayadibi, F. (2002). Sevgi faktörünün eğitim verimliliği üzerine etkisi. *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 33-50.
- Koç, G. (2006). Yapılandırmacı sınıflarda öğretmen-öğrenen rolleri ve etkileşim sistemi. *Eğitim ve Bilim*, 31(142), 56-64.
- Kuş, E. (2007). *Nicel-nitel araştırma teknikleri : sosyal bilimlerde araştırma teknikleri : Nicel mi? Nitel mi?* Ankara : Anı Yayıncılık
- Küçüköğsel, N. Ç., ve Akpınar, T. (2016). İstihdam odaklı mesleki eğitime yönelik sorunlar, talep ve beklentiler. *Tekirdağ SMMM Odası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 1-18.
- Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel Psychology*, 28, 563-575.
- Marshall, C., ve Rossman, G. B. (2006). *Designing qualitative research*. (Fourth Edition). Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc.
- MEB (2002). *Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. (Second Edition). Thousand Oaks, USA: Sage Publications, Inc.
- Morkoç, D., ve Doğan, M. (2014). Meslek yüksekokulu mezunu çalışanların mesleki eğitime yönelik görüşleri: çanakkale onsekiz mart üniversitesi örneği. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 4(4), 112-121.
- Mustafa Kemal Üniversitesi. (2014). *Organizasyon El Kitabı*. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi. http://www.mku.edu.tr/files/1_dosya_1444820271.pdf adresinden 07 Ocak 2020 tarihinde alınmıştır.
- Naibaho, L. (2019). Teachers' roles on English language teaching: A students centered learning approach. *International Journal of Research-Granthaalayah*, 7(4), 206-212. DOI: 10.5281/zenodo.2653853
- Oğuz, E., ve Kalkan, M. (2014). Öğretmenlerin iş yaşamında algıladıkları yalnızlık ile sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişki. *Elementary Education Online*, 13(3), 787-795.
- Önal, N., ve Budak, Y. (2013). Meslek yüksekokulu öğretim elemanlarının öğretim araç ve materyallerini kullanmalarına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(3), 267-283.
- Özel, N., ve Karagöz, İ. (2014). Meslek yüksekokulları ve iş-dünyası arasında becerili insan kaynağı yetiştirme ilişkilerinin yeterliği: Bolu Meslek Yüksekokulu stajyer öğrenciler üzerinde bir araştırma. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 4(1), 32-41.
- Özgüler, D., Koca, T., ve Özgüler, A.T. (2013). Meslek yüksekokullarında eğitim öğretim süresinin irdelenmesi. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 3(4), 40-43.
- Özkan, U. B. (2019). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Ankara: PEGEM.
- Resmî Gazete. (1992). *Bazı lise, okul ve fakülte mezunlarına unvan verilmesi hakkında kanun, Madde:3*. Sayı: 21226, Tertip: 5, Cilt: 31.
- Resmî Gazete. (2011). *Bazı alacakların yeniden yapılandırılması ile sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası kanunu ve diğer bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelelerde değişiklik yapılması hakkında kanun, Madde:170*. Sayı: 27857 (Mükerrer), Tertip: 5, Cilt: 50.
- Şahin, Ç. (2013). Verilerin analizi. Remzi Y. Kıncal (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Geliştirilmiş 2. Basım) (183-219). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TEDMEM. (2016). *OECD Yetişkin becerileri araştırması: Türkiye ile ilgili sonuçlar*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Uçkun, G., Demir, B., Uçkun, S., ve Konak, O. (2013). Bologna sürecindeki MYO'larda öğrenci merkezli eğitim (öme) "Öğretim elemanı görüşleri". *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 3(4), 51-58. https://doi.org/10.1501/OTAM_0000000415
- Ulus, L., Tuncer, N., ve Sözen, Ş. (2015). Mesleki eğitim, gelişim ve yeterlilik açısından meslek yüksekokullarının önemi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 168-185.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, A., Dindar, H., Ünlü, D., Gökçe, N., Kocakurt, Ö., ve Kiral, A. Ö. (2018). "Yetişkin yeterliklerinin uluslararası değerlendirilmesi programı (PIAAC)" sonuçları bağlamında Türkiye'de temel eğitim sorunlarını yeniden düşünmek. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(2), 209-237. doi: 10.30964/auebfd.438222
- Yıldız Teknik Üniversitesi. (2012). *Organizasyon el kitabı*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi. http://www.kalite.yildiz.edu.tr/login/sys/admin/subPages/img/70-000-E-02-Organizasyon%20El%20Kitab%C4%B1_Rev02.pdf adresinden 07 Ocak 2020 tarihinde alınmıştır.
- Yılmazel, Ö., Atmacan, B., ve Yılmazel, S. (2018). Eskişehir Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanımlarına yönelik bir araştırma. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 8(1), 1-10.

Yücebaşı, E., Alkan, G., Atasagun, H. G., ve Egeli, H. A. (2013). Ege Bölgesi'nde bulunan meslek yüksekokullarının durum analizi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 3(4), 44-50.